Voorstel raad

Nummer

Contact en vragen via
Technischevragen@hollandskroon.nl

Portefeuillehouder
T.J.M. Groot

Datum raadsvergadering	Datum B&W-besluit
24 juni 2021	1 juni 2021

Onderwerp
Recycleplan en recycletarief.

Kern van het voorstel
Op 3 september 2020 heeft de raad ingestemd met het maken van een recycleplan en daarin een recycletarief uit te werken. Het recycleplan 2021 – 2025 Hollands Kroon is gereed voor besluitvorming. Het recycletarief maakt onderdeel uit van het recycleplan.

Voorgesteld besluit
Het college van burgemeester en wethouder stelt de gemeenteraad voor: 1. in te stemmen met het recycleplan; 2. in te stemmen met de invoering van een recycletarief in combinatie met de huidige inzamelmethoden per 1 januari 2022.

Wettelijke grondslag
Geen

De gemeenteraad besluit:
Vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 24 juni 2021. Griffier Voorzitter

Aanleiding
De Rijksoverheid heeft de VANG-doelstelling (Van Afval Naar Grondstof) bepaald op 100 kilo restafval per inwoner per jaar. Hollands Kroon zit daar met 170 kilo per inwoner per jaar ruim boven. Daarnaast blijven de afvalbeheerskosten verder stijgen: gemiddeld is de afvalstoffenheffing in Nederlandse gemeenten de laatste jaren met zo'n 8% gestegen. Om de kosten beheersbaar te houden en om te voldoen aan de landelijke en lokale doelstellingen, is het nodig om maatregelen te nemen om het restafval te verminderen. Op basis van de kaders die de raad op 3 september 2020 heeft meegegeven is er een recycleplan opgesteld. Het recycletarief is, zoals gevraagd, onderdeel van het recycleplan. In de beeldvormende vergadering van 29 april zijn de belangrijkste beleidskeuzes als inzamelvoorzieningen op orde, handhaving op en opruimen van dumpingen en bij-plaatsingen en financiële regelingen met u doorgenomen, evenals de goede resultaten die de gemeente Noordoostpolder boekt.

Beoogd bestuurlijk/maatschappelijk doel/effect
Verbetering van afvalscheiding voor hergebruik én kostenbeheersing.

Motivering per voorgesteld besluit
1. Het recycleplan geeft invulling aan ambitie van 100 kilo restafval (of minder) per inwoner Met het recycleplan geeft de gemeente Hollands Kroon invulling aan de ambitie om toe te werken naar 100 kilo restafval per inwoner in 2022 en een verdere daling in de jaren daarna. Minder restafval zorgt ervoor dat de lasten voor bewoners beheersbaar blijven. De aspecten kostenbeheersing/-verlaging, een beloning voor inwoners die afval goed scheiden, service voor afvalscheiding op hoog niveau en verbetering van de gemeentelijke prestaties in afvalbeheer zijn in het recycleplan geïntegreerd. **2.1 Recycle-tarief is essentieel om de afvalkosten te beheersen.** Zonder beleidswijziging moet rekening worden gehouden met een forse stijging van de afvalbeheerskosten. De verwerkingstarieven stijgen en de landelijke verbrandingsbelasting blijft ook stijgen. Daarnaast wordt per 2021 een CO2-heffing door het Rijk opgelegd die ook geldt voor verbrandingsinstallaties. Deze CO2-heffing stuwt de kosten verder op. Het restafval wordt daardoor steeds duurder. Om de afvalkosten beheersbaar te houden, is goed afval scheiden en daarmee een verlaging van de hoeveelheid restafval noodzakelijk. Een financiële prikkel (recycle-tarief) draagt hieraan bij. Uit onafhankelijk onderzoek van Eureco en diverse benchmarks blijkt dat een prijsprikkel, recycle-tarief, daarvoor de meest effectieve maatregel is. Daardoor gaan inwoners het afval nog beter scheiden. Alleen met een recycle-tarief gaan gemeenten de VANG doelstelling halen. **2.2 Inwoners krijgen directe invloed op de hoogte van hun afvalstoffenheffing.** We hebben nu een vast tarief voor de een-, twee en meerpersoonshuishoudens. Dit heet vlaktarief. Met het huidige vlaktarief wordt de inwoner niet direct beloond voor goed scheiden. Met het invoeren van een financiële prikkel (recycle-tarief) worden inwoners wel direct beloond. Naast een vast tarief is er een variabel tarief. Het variabele tarief houdt in dat iedere keer dat een huishouden de restafvalbak aanbiedt (ongeacht de hoeveelheid die erin zit), hiervoor betaalt moet worden. Inwoners die hun afval goed scheiden en de restafvalbak minder vaak aanbieden, betalen hierdoor een lagere (variabele) heffing. Inwoners die dat niet of minder goed doen, krijgen een hogere rekening.

2.3 Met de invoering van recycle-tarief worden de landelijke doelstellingen bereikt.

In 2020 werd in Hollands Kroon 170 kilo per inwoner restafval (147 kilo fijn en 23 kilo grof) ingezameld. Dat is ruimschoots boven de landelijke VANG-doelstelling voor eind dit jaar (75% afvalscheiding en 100 kilo restafval per inwoner per jaar). Met recycle-tarief kan deze doelstelling wel worden gehaald. Landelijke ervaringen maken dit duidelijk. Bijna alle gemeenten die nu onder de 100 kilo restafval per inwoner zitten, werkt met een financiële prikkel. Ook voor Hollands Kroon is dit haalbaar: van de 147 kilo fijn huishoudelijk restafval is slechts 37 kilo echt restafval, waarvan 9 kilo luiers. De overige afvalstromen horen niet bij het restafval, maar horen bijvoorbeeld in de GFT bak, PBD (Plastic, Blik en Drankkartons) bak, glasbak of textielcontainer.

2.4 Er is veel ervaring met recycle-tarief

Ongeveer de helft van de gemeenten in Nederland maakt al gebruik van een financiële prikkel in de afvalinzameling. En dit aantal gemeenten groeit nog steeds. Er is dus al veel ervaring opgedaan met het recycle-tarief. De effecten zijn aantoonbaar: gemeenten met recycle-tarief hebben gemiddeld lagere afvalbeheerskosten en betere milieuresultaten. Ook is er veel praktijkervaring opgedaan met aanvullende maatregelen om neveneffecten als ontwijkgedrag en vervuiling van grondstromen tegen te gaan. De gemeente Noordoostpolder is de eerste HVC-gemeente met het recycle-tarief. Ook hier zijn de ervaringen positief, het restafval is hier 34% gedaald.

2.5 Maatwerk voor specifieke groepen.

De financiële prikkel geldt voor alle inwoners. Vooruitlopend op de invoering van recycle-tarief per 1 januari 2022 brengen we dit najaar de voorzieningen op orde. Op die manier kunnen alle inwoners hun afval goed scheiden. Onder meer worden er inworpzuilen voor groente, fruit en etensresten bij de hoogbouw geplaatst, extra glasbakken geplaatst en inzamelvoorzieningen bij hoogbouw vervangen door een systeem dat het aantal inworpen kan bijhouden.

Voor het ophalen van grof huishoudelijk rest wordt een bedrag van € 20,- per keer in rekening gebracht. De verwachting is dat inwoners daardoor vaker kiezen voor het kosteloos wegbrengen van grof afval naar het afvalbrengstation.

Voor de sociaal minima willen we (het grootste deel van) de afvalstoffenheffing blijven kwijtschelden, gelijk aan het huidige bedrag. Ook voor de inwoners met een medisch attest willen we maatwerk blijven bieden. Gezinnen met kinderen in de luiers zijn geen specifieke doelgroep omdat die situatie tijdelijk is. Voor hen wordt daarom geen maatwerk geboden. Concrete voorstellen voor invulling van maatwerk

werken wij uit in het voorstel voor het vaststellen van de verordening afvalstoffenheffing 2022. Die ontvangt u in het vierde kwartaal van 2021.

Kanttekeningen en risico's (incl. argumenten)

2.1 Kans op vervuiling, bijplaatsingen en afvaldumpingen

Doordat inwoners voor het aanbieden van restafval moeten betalen, kunnen inwoners in de verleiding komen om restafval in de PBD of gft-container te deponeren. Maar ook om afval bij/naast de ondergrondse afvalcontainer te plaatsen of om restafval te dumpen in openbaar gebied. Uit een enquête van HVC (najaar 2020) onder inwoners blijkt dat men verwacht dat recycle-tarief leidt tot dit ontwijkgedrag. Er zijn voldoende ervaringen van andere gemeenten, recent in de gemeente Noordoostpolder, om dit met gerichte inzet van communicatie, handhaving en afvalcoaching te voorkomen. Uit deze ervaringen blijkt dat er het eerste jaar extra inzet van afvalcoaches, communicatie en handhaving nodig is. Daarna kan de inzet weer naar het normale niveau. Met een nulmeting voor de introductie- en een herhalingsmeting na de introductie van het recycletarief kan er worden gemonitord of er een toename van dump en bijplaatsingen plaatsvindt.

2.2 Een kostendekkende afvalstoffenheffing is geen vanzelfsprekendheid meer.

Het recycle-tarief kan heel succesvol zijn en juist daardoor een financieel dekkingsprobleem opleveren voor de gemeentelijke begroting. Als het aantal aanbiedingen lager uitpakt dan begroot, ontvangt de gemeente minder variabele inkomsten. Dit financiële risico kan worden beheerst door de variabele inkomsten behoudend te ramen. Gelet op ervaringen elders denken wij aan een verhouding 80% vaste heffing en 20% variabele heffing. Met deze voorzichtige insteek nemen wij het voorstel voor de tarieven in de verordening afvalstoffenheffing 2022 op.

2.3 De voorgenomen werkwijze moet voldoen aan de eisen van de privacywetgeving (AVG).

De nieuwe restafvalcontainer wordt uitgerust met een chip. Deze chip is gekoppeld aan een postcode en huisnummer. Het voertuig van HVC is uitgerust met een registratiesysteem dat bij de aanbieding van de container, het chipnummer, de datum en tijd registreert. De gegevens worden door HVC voor het opleggen van de afvalstoffenheffing naar de gemeente gestuurd. De verwerking hiervan gebeurt in overeenstemming met de AVG (Algemene Verordening Gegevensbescherming). De gemeente beheert de persoonsgegevens van inwoners. HVC werkt alleen met adresgegevens (postcode en huisnummer).

Alternatieven (incl. argumenten)

1. **We doen niets**

   De manier van inzamelen en verwerken van huishoudelijk afval blijft zoals die nu is. Het serviceniveau blijft zoals die nu is: 13 keer per jaar aanbieden van de restafvalcontainer en onbeperkt gebruik maken van de ondergrondse container voor restafval. Met de 170 kg ingezameld restafval per inwoner (2020) worden de VANG doelstellingen van 100 kg per inwoner per jaar in 2020 en 30 kg in 2025 niet behaald. Omdat de kosten voor het verwerken (verbranden) van restafval door de Rijksoverheid zijn belast met een steeds stijgende verbrandingsbelasting (€ 33,15/T in 2021) stijgen de beheerkosten. Daarnaast wordt per 2021 een CO2-heffing opgelegd die ook geldt voor verbrandingsinstallaties. Deze CO2-heffing stuwt de kosten verder op. Als gevolg daarvan blijft de afvalstoffenheffing de komende jaren stijgen.

2. **Nascheiding**

   Plastic, blik en drankenkartons (PBD) wordt weer ingezameld met de restafvalbak. Het PBD wordt niet aan huis gescheiden (bronscheiding) maar in een scheidingsinstallatie (waar momenteel afval uit de ondergrondse afvalcontainers wordt gescheiden). Dat houdt in dat de PBD-containers worden ingenomen. De hoeveelheid restafval zal stijgen tot boven de 200 kg per inwoner per jaar. De VANG doelstellingen van 100 kg per inwoner per jaar in 2020 en 30 kg in 2025 worden niet behaald. De kosten voor inzameling en verwerking stijgen ten opzichte van de huidige afvalbeheerkosten (2021) met € 467.000, -. De belangrijkste oorzaken zijn hogere verwerkingskosten, hogere verbrandingsbelasting en de vermeden inzamelvergoeding voor de inzameling van PBD. De vergoeding voor kunststoffen en drankenkartons uit nascheiding zijn gelijk aan de kosten voor gebruik van de scheidingsinstallatie. Per saldo levert PBD uit nascheiding, in tegenstelling tot brongescheiden PBD (€ 245,- per ingezamelde ton) niets op.

   Bij een keuze voor nascheiding is sprake van desinvesteringskosten van ongeveer € 400.000, - (peildatum mei 2021) voor de gemeente, door de boekwaarde van de afvalbakken voor PBD die in 2017 zijn uitgezet.

3. **Restafval op afstand**

   Bij recycle-tarief zijn er twee keuzes: profiel 5 en 6. Profiel 5 is recycle-tarief met de container voor restafval aan huis, bij profiel 6 moet het restafval naar een ondergrondse container in de wijk worden gebracht (restafval op afstand). Bij profiel 5, het huidige voorstel, blijft de huidige service gelijk. De grondgebonden woningen houden de bakken aan huis. Het dumpen van afval kost voor deze inwoners dan meer moeite dan het juist aanbieden van het restafval. Maar, bij profiel 6 zijn de milieuresultaten (en daardoor ook de beheersing van de afvalbeheerskosten) nog beter dan bij profiel 5. In de toekomst kan alsnog de overstap worden gemaakt naar profiel 6.

Financiële gevolgen	
Kosten	€ 100.000, -
Dekking binnen begroting	Programma: Leefbaarheid Cluster: Milieu
Geen dekking binnen begroting	Dekkingsvoorstel:
Fiscale gevolgen	Niet van toepassing.

Toelichting:

Kosten van de implementatie passen binnen de begroting 2022 en verder.

Het invoeren van een recycle tarief leidt naar verwachting tot een besparing op de afvalbeheerkosten van € 400.000, - per jaar. Vooral door lagere verwerkingskosten en verbrandingsbelasting als gevolg van aanzienlijk minder ingezameld restafval. Deze structurele financiële gevolgen worden meegenomen bij de programmabegroting 2022 en verder.

In het eerste jaar (2022) moeten kosten worden gemaakt voor extra voorzieningen, waaronder afvalcoaches, communicatie en handhaving. Dit is naar verwachting € 100.000, -. Met de voorziene besparing van € 300.000, - voor het eerste jaar recycletarief (2022) wordt een kostendekkende afvalstoffenheffing berekend en voorgesteld in de verordening afvalstoffenheffing 2022. De afvalstoffenheffing bestaat uit een vast (80%) en een variabel deel (20%) bestaan.

Communicatie

Voor de communicatie is samen met HVC een communicatieplan opgesteld. Speciale aandacht gaat daarbij naar een goede en tijdige uitleg over de invoering van recycle-tarief. Er komen verschillende communicatiemomenten:

- Bekendmaken raadsbesluit;
- Uitleg recycle-tarief richting inwoners:
- Persoonlijk contact met afvalcoaches, klantcontacten en chauffeurs.
- Offline met brieven, flyers, artikelen h-a-h krant
- Online met filmpjes, op social media en digitaal gemeente nieuws.

Een overzichtelijke samenvatting van het communicatieplan vindt u in bijlage 2.

Bijlagen

1. Recycleplan 2021 – 2025 gemeente Hollands Kroon
2. Communicatie aanpak: recycletarief in Hollands Kroon